

ZLOUPOTREBA PSIHOSTIMULANASA KOD STUDENATA MEDICINSKOG FAKULTETA U NOVOM SADU

Dušan Prodanović, Ana Tomas Petrović, Milica Paut Kusturica, Aleksandar Rašković, Nebojša Stilinović

Katedra za farmakologiju, toksikologiju i kliničku farmakologiju, Medicinski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

XIV Nedelja bolničke kliničke farmakologije,
24-25 decembar 2022.
Sekcija za kliničku farmakologiju „Dr Srđan Đani Marković“
Srpsko lekarsko društvo

dusan.prodanovic@mf.uns.ac.rs

Uvod

U poslednje vreme se primećuje porast upotrebe psihostimulanasa u nemedicinske svrhe kod studenata različitih univerziteta širom sveta. Suočeni sa velikim zahtevima koji se pred njih postavljaju, studenti medicinskih fakulteta naročito su skloni njihovoj upotrebi.

Cilj

Ispitati učestalost i razloge upotrebe psihostimulanasa, kao i znanje o psihostimulansima kod studenata Medicinskog fakulteta u Novom Sadu.

Metode

Istraživanje je bilo prospektivno i sprovodilo se na Medicinskom fakultetu u Novom Sadu, među studentima svih smerova i godina studija. Sprovedena je anonimna anketa u vidu upitnika o obaveštenosti i upotrebi psihostimulanasa.

Rezultati

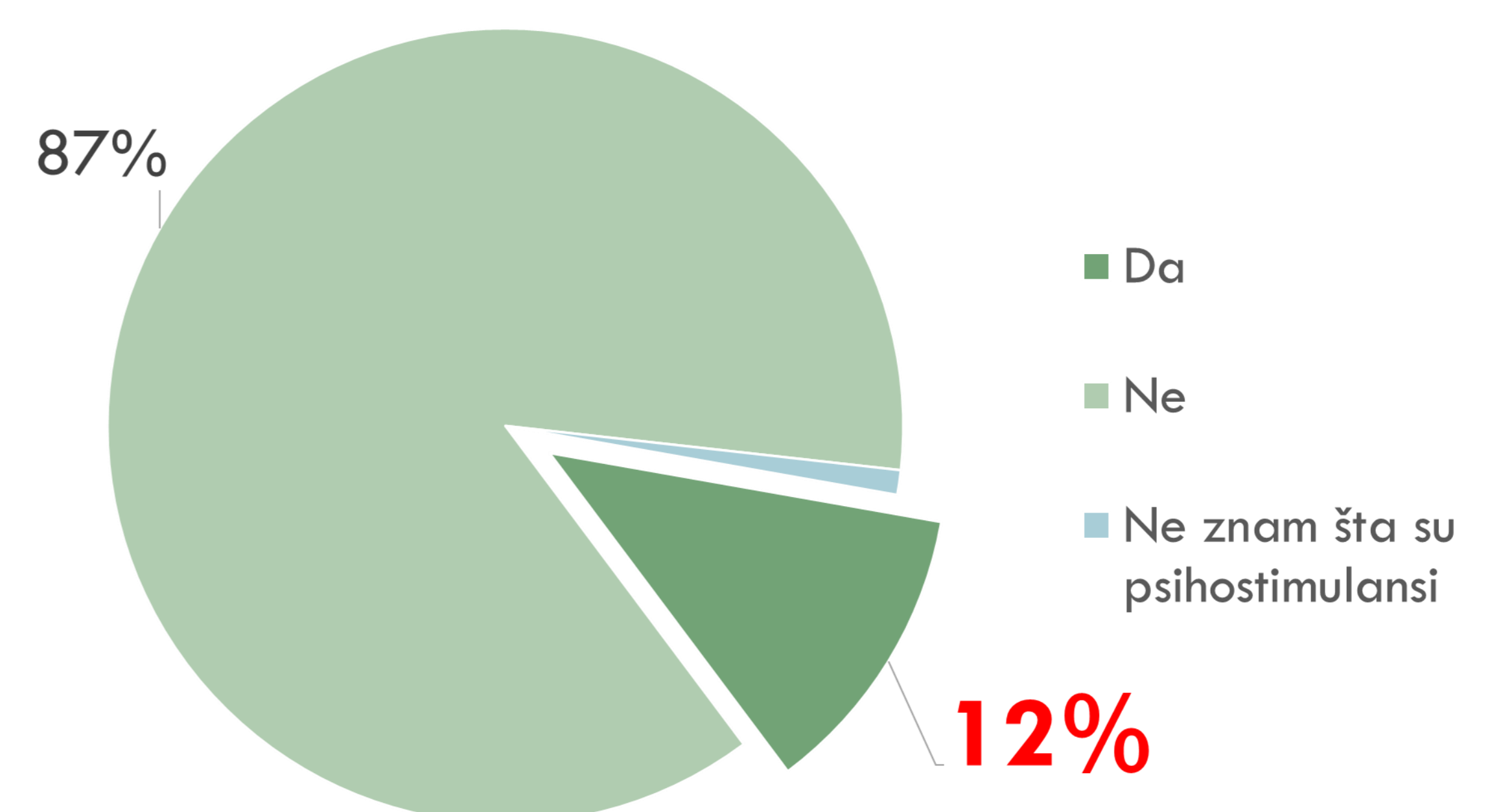
Tabela 1. Demografske karakteristike ispitanika

Karakteristika	N	%
Pol		
Muški	62	31.0
Ženski	138	69.0
Studijski program		
Medicinska rehabilitacija	4	2.0
Specijalna edukacija i rehabilitacija	7	3.5
Zdravstvena nega	2	1.0
Integrirane studije farmacije	19	9.5
Integrirane studije medicine	150	75.0
Integrirane studije stomatologije	18	9.0
Godina studija		
1	7	3.5
2	19	9.5
3	26	13.0
4	20	10.0
5	104	52.0
6	24	12.0

Karakteristika	N	%
Konzumiranje cigareta		
Aktivni pušač	33	16.5
Povremeno (posebne prilike)	35	17.5
Bivši pušač	9	4.5
Probao/la 1-2 puta	61	30.5
Nikad nije probao/la cigarete	62	31.0
Konzumiranje alkohola		
Povremeno (posebne prilike)	165	82.50
Da, više puta nedeljno	14	7.00
Probao/la nekoliko puta	16	8.00
Nikad nije probao/la alkohol	5	2.50
Iskustvo sa upotrebom marihuane		
Da	73	36.50
Ne	125	62.50
Bez odgovora	2	1.00

Tabela 2. Štetne navike kod studenata.

Učestalost upotrebe psihostimulanasa iznosila je 12%. Najviše studenata je navelo da psihostimulanse koristi najčešće za poboljšanje koncentracije tokom učenja (6,5%). Češće su psihostimulanse koristili studenti muškog (22,6%), nego ženskog pola (7,2%), $p < 0.001$.

Grafikon 1. Upotreba psihostimulanasa kod studenata medicinskog fakulteta u Novom Sadu

Studenti koji više puta nedeljno konzumiraju alkohol takođe su češće koristili psihostimulanse (57,1%), $p < 0.001$. Isto važi i za studente koji su aktivni pušači (36,4%), $p < 0.001$. Takođe, 30,1% onih koji su izjavili da su konzumirali marihuanu, probalo je i psihostimulanse, za razliku od onih koji nisu probali marihuanu ($p < 0.001$). Prosečan skor znanja iznosio je $8,54 \pm 0,43$. Veće vrednosti skora znanja ($p < 0.05$) su imali studenti koji aktivno puše i oni koji su probali marihuanu, kao i studenti farmacije i studenti završnih godina.

Tabela 3. Znanje o amfetaminima i njima sličnim supstancama

Pitanje	TAČNO (n, %)	NETAČNO (n, %)
Povećavaju nivo pojedinih neurotransmitera (serotonin, noradrenalin, dopamin).	195,0 (97,5)	5,0 (2,5)
Ne mogu izazvati zavisnost.	8,0 (4,0)	192,0 (96,0)
Koriste se u medicinske svrhe.	164,0 (82,0)	36,0 (18,0)
Mogu dovesti do smrti.	191,0 (95,5)	9,0 (4,5)
Ovi lekovi se mogu izdati bez recepta.	33,0 (16,5)	167,0 (83,5)
Mogu ispoljiti simpatomimetska neželjena dejstva (suva usta, ubrzan radsrca itd.).	198,0 (99,0)	2,0 (1,0)
Nisu opasni ukoliko se konzumiraju povremeno.	25,0 (12,5)	173,0 (86,5)
Mogu izazvati insomniju i nervozu.	198,0 (99,0)	2,0 (1,0)
Koriste se u terapiji narkolepsije (preterane pospanosti).	147,0 (73,5)	53,0 (26,5)
Koriste se u terapiji dece sa hiperkinetičkim sindromom.	84,0 (42,0)	116,0 (58,0)

Zaključak

Upotreba psihostimulanasa je prisutna kod studenata, i to posebno kod studenata muškog pola. Najčešći razlog upotrebe psihostimulanasa je poboljšanje kognitivnih sposobnosti. Studenti poseduju zadovoljavajući nivo znanja o psihostimulansima.

Zahvalnica: Želeli bismo da se zahvalimo svim učesnicima koji su bili uključeni u ovo istraživanje na izdvojenom vremenu radi učestvovanja u studiji.

Podrška: Ovaj rad je podržan od strane Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije, Broj projekta 41012.